

“ဒီဗီဘီဒီဘီ” အချေအတင် ဆွေးနွေးပွဲ အစီအစဉ်ကို ဒီဗီဘီ သတင်းဌာနက စနေနေ့တိုင်း ရိုက်ကူးပြီး ဒီဗီဘီရပ်သံလိုင်းမှာ အထက်ပါ အစီအစဉ်အတိုင်း ထုတ်လွှင့် တင်ဆက်ပါတယ်။

DVB Debate ဟာ မိမိတို့ရဲ့အတွေးအမြင် အယူအဆတွေကို လွတ်လပ်စွာ သဘောကွဲလွဲနိုင်ဖို့၊ အပြန်အလှန် နားလည်မှုတွေကို တည်ဆောက်နိုင်ဖို့၊ မြန်မာ့အနာဂတ် ပိုမိုကောင်းမွန်လာစေဖို့၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းမှာရှိနေတဲ့ ပြဿနာတွေကို အဖြေရှာနိုင်ဖို့၊ လူတိုင်းပါဝင်နိုင်ပြီး မတူကွဲပြားတာတွေကို လက်ခံပေးနိုင်ဖို့၊ အချေအတင်ဆွေးနွေးတဲ့ ယဉ်ကျေးမှု ပေါ်ထွက်လာစေဖို့ ရည်ရွယ်ပါတယ်။

မီဒီယာတွေနဲ့ အသင်းအဖွဲ့တွေကိုလည်း အခုလို လွတ်လပ်ပွင့်လင်းတဲ့ ဒီဘီဘီရဲ့ အချေအတင် ဆွေးနွေးပွဲမှာ ပါဝင်ဖို့ကို ဖိတ်ခေါ်ပါတယ်။

အပတ်စဉ် သတင်းထုတ်ပြန်ချက်တွေ၊ သတင်းဓာတ်ပုံတွေနဲ့ ဒီဘီဘီကာတွန်းကို ရုပ်သံရိုက်ကူးပြီး မကြာခင်မှာပဲ ဒီဗီဘီဒီဘီရဲ့ Facebook စာမျက်နှာနဲ့ ဝက်ဘ်ဆိုဒ်မှာ ကြည့်ရှုနိုင်ပါတယ်။

SUN	19:15	21:00	Night Repeat
MON	10:15	15:15	21:00
WED	10:15	15:15	21:00
FRI	10:15	15:15	21:00

ယခုအပတ် ဆွေးနွေးပွဲအတွက် မေးခွန်းကတော့

“မြန်မာ့ဇာတ်သဘင်ကို ဘယ်လို ပြန်လည် မြှင့်တင်မလဲ”

ဖြစ်ပါတယ်။

မှတ်ချက်ပေးလိုတာ

အကြံပြုလိုတာ

မေးမြန်းလိုတာတွေ ရှိပါက ရုံးချိန်အတွင်း

ဖုန်းနံပါတ် +၉၅ ၉၄ ၅၉၈ ၆၅ ၉၄၀ နဲ့

debate@dvb.no ကို ဆက်သွယ်ပြီး

“မြန်မာ့ဇာတ်သဘင်ကို ဘယ်လို ပြန်လည် မြှင့်တင်မလဲ” (သာလွန်ဇောင်းထက်)

ခေတ်မှီဖျော်ဖြေရေးပစ္စည်းတွေ၊ နည်းပညာတွေ ထွန်းကားလာ တာနဲ့အမျှ မြန်မာ့လူမှုပတ်ဝန်းကျင်မှာ စိတ်အပန်းဖြေစရာနည်းလမ်းတွေ များပြားလာတာကြောင့် တချိန်က ရွှေထီးဆောင်းခွဲတဲ့ မြန်မာ့ဇာတ်သဘင် ဟာ အခုအချိန်မှာ အတော်လေးကို ဆိုးဝါးတဲ့ အခြေအနေနဲ့ ကြုံတွေ့နေ ရပါတယ်။

မြန်မာ့ဇာတ်သဘင်ရဲ့ ရွှေခေတ်လိုဆိုရမယ့် ၁၉၀၀ ပြည့်နှစ် ကာလတွေမှာ မြန်မာ့ဇာတ်သဘင်ဟာ လျှမ်းလျှမ်းတောက်နေရာရကျော် ကြားခဲ့ပါတယ်။ နာမည်ကျော် ဇာတ်မင်းသားကြီးတွေ၊ ဇာတ်အဖွဲ့ကြီးတွေ အပြိုင်အဆိုင်ပေါ်ထွန်းခဲ့သလို ပြည်သူလူထုအားပေးမှုကာလည်းတစ်ခုနက် ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ဂရိတ်ဦးဖိုးစိန်၊ အောင်ပလကနေ ရွှေမန်းတင်မောင်၊ စိန် အောင်မင်း၊ မြို့တော်သိန်းအောင် စတဲ့ နာမည်ကျော် ဇာတ်မင်းသားကြီး တွေ ပေါ်ထွန်းခဲ့ပါတယ်။

၁၉၈၀ လွန်နှစ်တွေမှာလည်း ဇာတ်သဘင် တစ်ခေတ်ပြန်လည် ဆန်းသစ်လာပြီး ဒုတိယမျိုးဆက်တွေနဲ့ အလွန် အားကောင်းခဲ့ပါသေး တယ်။ ဦးဖိုးစိန်မျိုးဆက် ရဲစိန်၊ ညီဝင်းစိန်တို့ရဲ့ စိန်မဟာသဘင်၊ ရွှေမန်း မျိုးဆက် ဝင်းဗိုလ်၊ ဆန်းဝင်း၊ ဝင်းမောင်၊ ချမ်းသာတို့ရဲ့ သစ္စာ၊ မေတ္တာ ရွှေ မန်းသဘင်၊ ရွှေနှန်းတင်သား နန်းဝင်း၊ နန်းခင်မွှေးတို့ရဲ့ ရွှေနှန်းသဘင်၊ စိန်မာဒင်သား မိုးဝင်း၊ မိုးမင်းတို့ရဲ့ မဟာရန်ကုန် စံပြသဘင်၊ ဘီအီးဒီ အောင်သိုက်နဲ့ သားဇော်ဝင်းမောင်တို့ရဲ့ အောင်ပွဲသဘင်၊ မောင်ယဉ် အောင်ဦးစီးတဲ့ မြို့တော်အင်အားသစ်၊ အဆိုတော်တို့တေးသိန်းတန်နဲ့ ဟင်္သာတထွန်းရင်တို့ရဲ့ ရုပ်ရှင်ဂီတ ပြဇာတ်သဘင်၊ သိန်းဇော် မန္တလေး ဇာတ်ပွဲတွေနဲ့ အင်အားကောင်းကောင်း ရှိခဲ့ပါသေးတယ်။ ဒါပေမယ့်လည်း ကိုလိုနီခေတ် ဇာတ်သဘင်ရွှေခေတ်လောက်တော့ အရှိန်အဟုန် ပြင်း ပြင်းနဲ့ အောင်မြင်မှု မရခဲ့ပါဘူး။

ဇာတ်သဘင်အရည်အသွေး ကျဆင်းလာခြင်း

မြန်မာ့ဇာတ်သဘင် ဖြစ်ခဲ့တဲ့အချိန်မှာ အောင်မြင်တဲ့ သဘင် သည်တွေရဲ့ ကပြတဲ့ ဇာတ်တွေကိုလိုက်ပြီး မြန်မာလူမှုအသိုင်းအဝိုင်းရဲ့ ယဉ်ကျေးမှုကို ကြီးမားတဲ့ ရိုက်ခတ်မှုတွေ ရှိခဲ့ပါတယ်။ ဇာတ်သဘင်လော ကရဲ့ ပထမဦးဆုံးသော ပြောင်မြောက်တဲ့ ဇာတ်မင်းသားကြီး ဂရိတ်ဦးဖိုး စိန်ခေတ်မှာဆိုရင် ဦးဖိုးစိန်ကတော့ ဇာတ်ထုပ်တွေကိုလိုက်ပြီး လူတွေဟာ ဦးဖိုးစိန်ကို အတုယူနေထိုင် ပြုမူပြောဆိုတာတွေ ဖြစ်ပေါ်တဲ့ အတိပါပဲ။ ပဋိကွဲရားဇာတ် ကပြခဲ့ရာမှာ ဦးဖိုးစိန်က ပဋိကွဲရားမင်းသားအဖြစ် ရွှေဦး ထုပ်အစစ်၊ စုရတီကုတ်အင်္ကျီ၊ ရွှေခြည်ထိုးစုရတီဘောင်းဘီတို့ကို ဝတ် ဆင်ကခဲ့လို့ ပြည်သူတွေကြားမှာ စုရတီလုံခြုံတဲ့တွေ ကျား၊ မ မရွေး ဝတ် ဆင်ရကြတဲ့အထိ ဖြစ်ခဲ့ဖူးပါတယ်။

ဇာတ်ထုပ်ပေါင်းများစွာ ကပြပြီး ပြည်သူရဲ့ ချစ်ခင်အားပေးမှုကို ရယူဖျော်ဖြေ အသုံးတော်ခံခဲ့လို့ ရန်ကုန်မြို့၊ တာမွေလမ်းကို ဦးဖိုးစိန်လမ်း အဖြစ် အမည်ပြောင်းလဲပြီး ယနေ့ထက်တိုင် ပြည်သူတွေကြားမှာ သူ့ဂုဏ် သတင်းတွေ ကြီးမား သတိရနေဆဲပါပဲ။ ဦးဖိုးစိန်ခေတ်ကစလို့ အောင်ပ လ၊ ရွှေမန်းတင်မောင် စတဲ့ ဇာတ်မင်းသားကြီးတွေ တောက်လျှောက်ဆို သလို ပေါ်ထွန်းခဲ့ပါတယ်။

၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်လွန်ကစလို့ ဇာတ်သဘင်တွေဟာ တဖြည်း ဖြည်း ကျဆင်းလာခဲ့ပြီး အဓိကအကြောင်းအရင်းတွေထဲမှာတော့ အနုပ ညာဖန်တီးမှု အားနည်းလာတာ၊ အာဏာပိုင်တွေရဲ့ တင်းကျပ်တဲ့ပွဲမိန့်၊ အနုပညာဖျော်ဖြေမှုတွေကို တင်းကျပ်တဲ့ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းတွေနဲ့ တား ဆီးလာတာ၊ စိတ်အပန်းဖြေစေဖို့ ရွေးချယ်စရာနည်းလမ်းတွေ များလာ တာ၊ ဇာတ်အဖွဲ့တွေအတွက် ဇာတ်ရုံနဲ့ ငွေကြေးအရင်းအနှီး အခက်အခဲ တွေ ရှိလာတာတွေဟာ ဇာတ်သဘင်လောကကို ကျဆင်းစေခဲ့တဲ့အချက် တွေလို့ ဆိုပါတယ်။

ပုံစံပြောင်းလာတဲ့ ဇာတ်သဘင်

ပုံမှန်အားဖြင့် မြန်မာ့ဇာတ်သဘင်တွေရဲ့ ဇာတ်ကပြဖျော်ဖြေရာ တွင် ဘုရားကန်တော့ခန်း၊ အပျိုတော်၊ ပဏာမကပွဲ၊ အော်ပရာ၊ ပြဇာတ် ကြီး၊ နှစ်ပါးသွား၊ နောက်ပိုင်း ဇာတ်တော်ကြီးများကို သတ်မှတ်ချိန်အလိုက် တညလုံး ကပြကြရတာပါ။ ဒါပေမယ့် လက်ရှိမှာတော့ ဇာတ်သဘင်တွေ မှာ ရိုးရာအတိုင်းမဟုတ်တော့ပဲ မော်ဒယ်ရိုးတွေ၊ စတီတ်ရိုးတွေနဲ့ တွဲပြီး ကပြလာကြပါတယ်။ ဇာတ်သဘင်လိုတောင် ခေါ်ဆိုဖို့ ခက်လာတယ်လို့ သဘင်အသိုင်းအဝိုင်းက ဆိုပါတယ်။ တချို့သော ဇာတ်သဘင်တွေမှာ အဖော်အချွတ်ဖော်ဒယ်တွေကို ပွဲထုတ်လာလို့ ဇာတ်ပွဲကခွင့် တားမြစ်တဲ့ အထိ ဖြစ်လာရတဲ့ အခြေအနေတွေပါ ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။ အဓိကအား ဖြင့်တော့ ဇာတ်သဘင်စစ်စစ် အနုပညာအရည်အသွေးကောင်းကောင်းနဲ့ ကပြနိုင်မှု အားနည်းလာသလို ပြည်သူတွေဘက်ကလည်း အားပေးမှု လျော့ကျလာကြောင့်ပါပဲ။

မြန်မာနိုင်ငံသဘင်ပညာရှင်များအစည်းအရုံး (ပဟို) က မြန်မာ့ သဘင်စင်မြင့်နဲ့ သဘင်ဖျော်ဖြေရေးတွေမှာ သဘင်အနုပညာရှင်တွေ ကိုယ်တိုင်သော်လည်းကောင်း၊ အခြားသောဧည့်သည် အနုပညာရှင်များ သည်လည်းကောင်း သဘင်အနုပညာနဲ့ ဆန့်ကျင်တဲ့ လွန်ကဲစွာ သရုပ် ပျက် ဝတ်စားဆင်ယင်မှု၊ သရုပ်ပျက် ကခုန်သီဆိုပြောကြားမှု ပြုလုပ် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အမြင်မတင်တယ်သည့်ပုံများ ပိုစတာ၊ ဝီနိုင်းများတွင် ဖော်ပြကြော်ငြာခြင်း၊ လူမှုကွန်ရက်တွေမှာ ကြော်ငြာခြင်းများ လုံးဝမပြု လုပ်ရန် တားမြစ်ကြောင်း ၂၀၁၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီ ဒုတိယပတ်မှာ ကြေညာ ချက်တရပ် ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသေးတယ်။

ဇာတ်သဘင်တွေမှာ ခေတ်မှီတူရိယာပစ္စည်းတွေဖြစ်တဲ့ အော် ဂင်၊ ဂစ်တာ အပါအဝင် ခေတ်ပေါ်တူရိယာပစ္စည်းတွေ သုံးလာတာကြောင့် မြန်မာ့ဂီတဖြစ်တဲ့ ဆိုင်းပိုင်းတွေလည်း တဖြည်းဖြည်း ပပျောက်လာနေပါ တယ်။ သဘင်စစ်စစ်ဖြစ်စေချင်တဲ့ သဘင်သည်တွေက လာမည့် ၂၀၁၇- ၂၀၁၈ သဘင်ရာသီကစလို့ ဆိုင်းအဖွဲ့တွေမှာ နိုင်ငံခြားတူရိယာပစ္စည်းများ ထည့်သွင်း အသုံးပြုခွင့် မပြုတော့ဖို့ စီစဉ်နေပါတယ်။ မြန်မာ့ဆိုင်း ဥပဒေ ရေးဆွဲပြီး အဲဒီ ဥပဒေ အတည်ပြုပြီးပါက လာမယ့် သဘင်ရာသီက စတင် ကာ ဆိုင်းအဖွဲ့တွေမှာ နိုင်ငံခြား တူရိယာပစ္စည်းတွေ ထည့်သွင်းအသုံးပြု မှုကို တားမြစ်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အစိုးရအထက်အကူ မလုံလောက်ခြင်း

ခေတ်မှီဆန်းသစ်လာတဲ့နည်းပညာ၊ ဖျော်ဖြေရေးပစ္စည်းတွေကို အမှီမလိုက်နိုင်တော့တာကြောင့် နိမ့်ကျနေတဲ့ မြန်မာ့ဇာတ်သဘင်ဟာ ခေတ်အဆက်ဆက် အစိုးရရဲ့ ကူညီမှုလည်း လုံလုံလောက်လောက် မရရှိ

ပါဘူး။ သမ္မတဦးသိန်းစိန် အစိုးရလက်ထက် ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လမှာ နိုင် ငံတကာအဆင့်မှီဇာတ်ရုံ (အနုပညာဗဟိုဌာန) ၂ ခုကို ရန်ကုန်နဲ့ မန္တလေး မှာ တည်ဆောက်မယ်လို့ သမ္မတဦးသိန်းစိန်က ကတိပြုခဲ့ပေမယ့်လည်း ဒီကတိပြုချက်နဲ့ ပတ်သက်လို့ ရေရေရာရာလဒ် မဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါဘူး။ NLD အစိုးရသစ်လက်ထက်မှာလည်း မြန်မာ့ဇာတ်သဘင်မြှင့်တင်ရေးနဲ့ ပတ် သက်လို့ တစ်စရာ အရေးယူ ဆောင်ရွက်တာမျိုး မရှိသလို ဇာတ်သဘင် အဖွဲ့အစည်းတွေကို အရေးတယူ တွေ့ဆုံတာမျိုးတောင်မူ မရှိသေးပါဘူး။

ဇာတ်ရုံရှားပါးခြင်း

ဇာတ်သဘင်အဖွဲ့တွေ ပုံမှန်ကပြဖျော်ဖြေဖို့ ဇာတ်ရုံဆိုတာဟာ ရှားပါးလွန်းပြီး ဇာတ်သဘင်အဖွဲ့တွေဟာ နိုင်ငံတဝန်း လှည့်လည် ကပြ ဖျော်ဖြေတဲ့နေရာမှာ ယာယီဇာတ်ရုံတွေ တည်ဆောက်ကပြ ဖျော်ဖြေရပါ တယ်။ ရန်ကုန်နဲ့ မန္တလေးမှာ အမျိုးသားဇာတ်ရုံတွေ ရှိပေမယ့်လည်း ဒီ ဇာတ်ရုံတွေကလည်း အကန့်အသတ်နဲ့သာ ငှားရမ်း အသုံးပြုနိုင်တဲ့ နေရာ တွေပါ။ နိုင်ငံခြားရုပ်ရှင်ဇာတ်ကားတွေကို ခေတ်မှီ ရုပ်ရှင်ရုံတွေနဲ့ ကြည့် နိုင်နေတဲ့အချိန်မှာ ဇာတ်သဘင်ပွဲတွေကို ဖျားခင်း၊ ထရံကာ ယာယီဇာတ် ရုံတွေနဲ့သာ ကြည့်နိုင်တာမို့ လူထုစိတ်ဝင်စားမှု လျော့ကျလာတာ မဆန်း ပါဘူးလို့ ဇာတ်သဘင်လောကသားတွေက ဆိုကြပါတယ်။

ဇာတ်အဖွဲ့များရှားပါးခြင်းနဲ့ အရုံးပေါ်ခြင်း

ပုံမှန်အားဖြင့် သဘင်ရာသီကို မြန်မာပြက္ခဒိန် ဝါဆိုလဆန်း တစ်ရက်မှ နောက်တစ်နှစ် နယုန်လကွယ်နေ့အထိ ရှစ်လကြာ သတ်မှတ် ထားလေ့ ရှိပါတယ်။ ဇာတ်သဘင်အဖွဲ့တွေ အများဆုံး အခြေစိုက်ရာ မန္တ လေးမြို့မှာတောင် ဇာတ်အဖွဲ့ ၃၀ ကျော်ပဲ ရှိတာမို့ တနိုင်ငံလုံး အတိုင်းအ တာနဲ့ အောင်မြင်တဲ့ ဇာတ်အဖွဲ့တွေ တနေ့တခြား ရှားပါးလာနေပါတယ်။ ပြည်နယ်နဲ့ တိုင်းဒေသကြီးအချို့မှာ သက်ဆိုင်ရာ သဘင်အစည်းအရုံး တွေက ဇာတ်အဖွဲ့တွေကို ငွေထုတ်ချေးတာမျိုးတွေ ရှိပေမယ့်လည်း ဇာတ်အဖွဲ့တွေ ရှားပါးလာနေမြဲပါပဲ။ ဇာတ်အဖွဲ့အများစုဟာ အကြွေးတွေနဲ့ သာ လည်ပတ်နေကြရတာပါ။

သူတို့အမြင်

“အရမ်းဆိုးရွားလွန်းပြီး ယဉ်ကျေးမှုနဲ့ တအားကြီးကို ဖီလာဆန် ကျင်ပြီး အများကဲ့ရဲ့စရာဖြစ်မယ့် ကိစ္စမျိုးကိုတော့ မေတ္တာရပ်ခံမယ်။ သတိပေးမယ်။ အဲဒီထက်ပိုပြီး ဘယ်လိုမှ မလိုက်နာတော့ဘူး တအားကို ဆိုးရွားပြီး ထိခိုက်လာပြီဆိုရင်တော့ ပွဲကပြခွင့်တွေ ရပ်နားတဲ့အဆင့်အထိ ရောက်မယ်။ ချက်ချင်းကြီး ရပ်နားမယ်လို့ မဆိုလိုပါဘူး။ မေတ္တာရပ်ခံမယ်။ သတိပေးမယ်။ ပြီးရင်တော့ ရပ်နားပါမယ်”

(ဖိုးချစ်၊ ဥက္ကဋ္ဌ - မြန်မာနိုင်ငံသဘင်ပညာရှင်များအစည်းအရုံး)

“နိုင်ငံခြားတူရိယာတွေ ရောယှက်နေတဲ့အတွက် မြန်မာ့ဆိုင်း ဟာ မျက်မှောက်ခေတ်မှာ မြောင်းထိရောက်မလို့ ဖြစ်နေရပါတယ်။ ကြီး စားမှုအားနည်းကြလို့ ဘေးတူရိယာတွေက ဝင်လာပြီး မြန်မာ့အနုပညာ လောက ဖျက်ဆီးခံရတာပါ”

(ဦးမောင်မော်၊ ဒုဥက္ကဋ္ဌ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးသဘင်ပညာရှင်များ အစည်းအရုံး)